

1 MAI 1939 - 1 MAI 1989: 50 DE ANI DE PROPAGANDĂ

Trecuse vremea marilor demonstrații din anii '70 FOTO: Anghel Pasat/AGERPRES

La 1 Mai 1989, susțineau ideologiile regimului, se împlineau 50 de ani de la „Marea demonstrație patriotică antifascistă și antirăzboinică” de la 1 Mai 1939, organizată de Nicolae Ceaușescu. În acel an, Ceaușescu abia împlinise 21 de ani și ieșise de câteva luni de la Doftana. Putea el să organizeze o manifestație de mare amploare, cu caracter comunist, într-un stat condus de un regim autoritar, cum era cel al lui Carol al II-lea? Nimic mai fals. Caracterul comunist al demonstrației de la 1 Mai 1939, precum și rolul organizator al lui Nicolae Ceaușescu au fost o invenție a propagandei de la un capăt la altul.

Congresul breslelor

Manifestația cu pricina a fost un „cadou” oferit de Ministerul Muncii și Mihai Ralea (ministrul de resort) regelui Carol. În februarie 1938, acesta instaurase un regim autoritar, în care desființase toate instituțiile statului de tip pluralist: partidele, asociațiile civice cu vederi democratice, sindicatele. Acestea din urmă au fost înlocuite cu „breslele de lucrători”, organizații de orientare fascistă prin care se realiza controlul muncitorilor. Director general al Ministerului

Muncii a fost numit Stavri C. Cunesco, funcționar cu experiență în legislația muncii, care studiase zeci de ani tipurile de asociații muncitorești din Europa. El participase de mai multe ori la congresele muncitorești din Germania nazistă și Italia fascistă, punându-se la curent cu metodele proscrierii conducătorului de către „clasa muncitoare”. La propunerea sa, Mihai Ralea a dispus sărbătorirea zilei de 1 Mai 1939 în cadrul festiv, pentru a-i arăta Suveranului devotamentul lucrătorilor industriali față de noul regim.

Așadar, de „ziua muncii” a fost convocat primul congres național al nou-inființatelor bresle la București. La sfârșitul evenimentului s-a organizat o paradă prin fața Palatului Regal, unde muncitorii trebuiau să-l salute fascist pe Carol al II-lea.

Putea Nicolae Ceaușescu să preia controlul defilării pentru ca participanții să strige lozinci antifasciste și antirăzboinice? Bineînțeles că nu! Participanții la congresul breslelor au fost atent selecționați de organizațiile județene care-i trimiseseră, fiind verificați și de Siguranță, pentru a nu exista nici un dubiu referitor la „convincerile” lor politice. În Gara de Nord din București, agenții serviciului secret aveau asupra lor liste cu participanții la Congres, verificându-i prin sondaj pe delegații la evenimentul din Capitală. Chiar dacă s-ar fi „infiltrat” în nou-createle bresle, Nicolae Ceaușescu nu ar fi putut

ajunge delegat la congres, având în vedere dosarul său - tocmai fusese eliberat din închisoare, unde ispășise o condamnare politică!

Congresul propriu-zis s-a desfășurat în perfectă ordine - la sala cinematografului „Aro” - fără ca poliția să primească vreo înștiințare că cineva ar fi tulburat „bunul mers” al dezbaterilor. În paralel, au avut loc adunările funcționarilor particulari și a meseriașilor-patroni, ce s-au ținut la sălile Tomis și Eintracht.

Evenimentul central a fost congresul breslelor de la „Aro”, lucrările fiind deschise de Mihai Ralea, care în discursul său a spus: „Ceea ce m-a determinat să alcătuiesc o nouă lege a breslelor a fost adoptarea, ajustarea structurii clasei muncitorești la tendințele și principiile noului regim.

(Continuare în pag. a II-a)

DIN ARHIVA CC AL PCR

Plan de măsuri privind sărbătorirea zilei de 1 Mai

La 1 Mai anul acesta se împlinesc 50 de ani de la marea demonstrație patriotică, antifascistă și antirăzboinică de la 1 Mai 1939, în organizarea și desfășurarea căreia tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu au avut un rol determinant. Totodată, se împlinesc 100 de ani de la declararea zilei de 1 Mai ca zi a solidarității internaționale a celor ce muncesc. Poporul român sărbătorește aceste evenimente într-o deplină unitate în jurul glorioșului nostru partid comunist, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, într-o atmosferă de puternică angajare patriotică a comunistilor, a tuturor oamenilor muncii pentru transpunerea în

viață a tezelor, ideilor și orientărilor de excepțională însemnătate teoretică și practică cuprinse în magistrala Expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu la ședința comună a Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a organelor democratice și organizațiilor de masă și obștești din noiembrie 1988, amplu și mobilizator program de muncă și acțiune revoluționară al întregului partid și popor pentru înfăptuirea neabătută a Programului partidului, a hotărârilor Congresului al XIII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, întâmpinând ziua de 1 Mai cu rezultate deosebite în toate domeniile vieții economico-sociale.

Aniversarea a 50 de ani de la marea demonstrație patriotică, antifascistă și antirăzboinică de la 1 mai 1939 constituie un prilej de a releva bogatele tradiții de luptă ale poporului nostru, activitatea revoluționară a Partidului Comunist Român în conducerea marilor bătălii de clasă împotriva exploatarii și asupririi, a războiului și fascismului, pentru realizarea unității de acțiune a clasei muncitorești, prin crearea Frontului Unic Muncitoresc, semnificația politică a sărbătoririi de către clasa muncitoare a zilei de 1 Mai în România.

În istoria mișcării muncitorești și revoluționare din țara noastră vor rămâne înscrise cu litere de aur activitatea revoluționară și rolul determinant al tovarășului Nicolae Ceaușescu, al tovarășei Elena Ceaușescu în organizarea și desfășurarea marilor demonstrații antirăzboinice și antifasciste

din Capitală, de la 1 Mai 1939, prima mișcare puternică din Europa, din acei ani, care a chemat nu numai poporul român și clasa muncitoare din România, dar și clasa muncitoare de pe întregul continent la lupta împotriva fascismului și războiului, pentru apărarea independenței tuturor statelor. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu s-au aflat în fruntea luptei revoluționare a poporului român pentru libertatea, independența și suveranitatea patriei, pentru transformarea revoluționară a societății românești.

Întreaga națiune aduce cu îndreptățită mândrie patriotică, și cu acest prilej, un vibrant omagiu tovarășului Nicolae Ceaușescu, marele Erou între eroii neamului, înflăcărat patriot revoluționar.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Perioada de glorie a magazinului Bucur Obor

Maria N. avea 27 de ani în 1989 și lucra la fel ca și astăzi, în Magazinul Bucur Obor. Avea doi copii mici, rate la casă, își luase mobilă în acel an, dar salariul de 1.300 de lei era de ajuns. Cât timp lucra la Obor, a văzut mulți oameni importanți din Capitală venind la cumpărături: pe Ion Dolănescu, pe eleganta Angela Similea, pe Dan Spătaru, care trecea dese pe la raionul de încălziminte și comanda pantofi, pe Stela Popescu sau pe Mirabela Dauer. Din forfota de odinioară, doamna Maria a trăit să vadă magazinul vizitat din ce în ce mai rar, de clienți răciți, mai ales la etaj. „Atunci era trafic, nu glumă. Clienții erau numeroși și nu

așa de agresivi, ca și cei de astăzi”, rostește ea, în timp ce prinde cu privirea uitătura lipsită de interes a unei doamne în vârstă ce se plimbă printre standuri. În 1989, magazinul Bucur Obor era organizat altfel de cum arată astăzi. Partea de jos era ocupată de alimentară și de raioanele de îmbrăcăminte și încălțăminte, iar în partea de sus se găseau un restaurant, o cantină, un bar și birourile șefilor. „Cei care veneau să cumpere de la Alimentară, își mai clăteau ochii și pe la haine. Mergea treaba”, își amintește vânzătoarea epoca de aur a Oborului.

(Continuare în pag. a II-a)

CADOURI PENTRU FAMILIA CEAUȘESCU

Daruri sovietice pentru Conducător

Colecția externă de daruri a familiei Ceaușescu nu avea cum să nu fie completată de o atenție primită de familia prezidențială din partea URSS. Astfel, la Muzeul Național de Istorie a României poate fi admirată o butelcă tradițională rusească (foto), pictată în stilul popular specific, cu flori și alte elemente ornamentale. Este de bănuț că obiectul era folosit strict ca element de decor, având în vedere că „tovarășul”, bolnav de diabet, consuma băuturi alcoolice.

Cadoul nu este însoțit de nici o dată care să indice în cadrul cărei vizite a fost oferit, existând posibi-

litatea ca el să fi completat colecția încă de la începutul relației tumultuoase dintre România și Nicolae Ceaușescu în funcția de secretar general și URSS. Prima intrare la sovietici în calitate de „țanăr conducător” a lui Nicolae Ceaușescu a avut loc în 1965, în cadrul unei vizite diplomatice a unei delegații românești condusă în premieră de acesta. Atunci, sovieticii doreau ca partea română să li se alăture în conflictul chino-sovietic, însă comuniștii români au optat pentru neutralitate.

Adela Cristina TEODORESCU
Diana ROTARU

JURNALUL ZILEI

În ultima zi a lunii aprilie, românii sărbătoreau Paștele. A doua zi, de 1 Mai, au avut liber, și mulți au ieșit la iarbă verde. În tradiția populară, era armindenul, simbol al vegetației care proteja recoltele și animalele. În calendarul oficial, se serba 1 Mai, ziua internațională a muncii. Urmău cât de curând și alte „festivități fundamentale”: 2 Mai (ziua tinere-

tului), 8 Mai (ziua PCR), 9 Mai (ziua „izbânzii asupra fascismului”).

Armindenul, simbol al vegetației

Ultima zi a săptămânii mari. Cei care postiseră aveau atunci „dezlegare” pentru bunătățile pregătite din

timp (ciorbe și fripturi de miel, drob, cozonaci). Oamenii așteptau și alte sărbători. De 1 Mai, mai toți angajații au avut liber, iar mulți au ieșit la iarbă verde. O dată cu „ziua muncii”, românii sărbătoreau și armindenul, simbol al vegetației care proteja recoltele și animalele.

(Continuare în pag. a III-a)

Confesiunile Elenei Ceaușescu despre primul ei 1 Mai

În 1989, până la Congresul al XIV-lea, Constantin Olteanu a fost secretar al CC pe probleme de propagandă. Biografia sa profesională este a unui militar de carieră. Născut în 1928, absolvise școli militare. A făcut carieră în funcții politice din Armată. În 1974 a fost înaintat la gradul de general-maior. Membru al CC al PCR (1974-1989) și al CPEx (1984-1989), printre funcțiile deținute au fost: șef al Statului Major al Gărzilor Patriotice (1979-1980), ministrul Apărării Naționale (1980-1985), primarul general al Capitalei (1985-1988), secretar al CC al PCR (1988-1989).

De la picnic la adunare festivă

În 1989, în răspunderea generalului Constantin Olteanu era calendarul politico-ideologic al anului și organizarea marilor festivități. Se întâmplase și ca în acel an, la cele două mari sărbători - 1 Mai și 23 August, să se aniverseze cifre rotunde. „Ziua muncii” împlinea centenarul

în plan mondial. Iar în România - jubileul primei sărbătorii oficiale. În vară se împlineau și 45 de ani de la „revoluția populară” (cu tot mai multe „anti” în față - fascistă, imperialistă, burgheză-moșierească...).

„Eu știam de când eram copil că e ziua muncii, povestește generalul Constantin Olteanu. Era zi nelucrătoare și înainte de război. Nici nu era invenția comunistilor. Dar Internaționala a II-a a acceptat-o. A sărbătorit-o fiecare în felul lui. Românii prin ieșirea la iarbă verde la Luna București. Aici, la Lacul Herăstrău. I s-a zis probabil așa pentru că Strada Dorobanți se numea Strada Fierăstrăului. O fi fost pe-acolo un gater și, de aici, Herăstrău. Veneau oamenii la mici și bere.”

Și din 1944 începea are 1 Mai o istorie. „Felul în care s-a sărbătorit 1 Mai în România după instaurarea regimului comunist trebuie privit într-o anumite evoluție, opinează interlocutorul. Sovieticii aveau două parade într-un an - la 1 Mai și la 7 Noiembrie. Pe urmă și-au dat seama că sunt foarte costisitoare. Și le-au înlocuit cu demonstrații ale

oamenilor muncii. Așa s-a făcut și la noi. A urmat apoi o nouă fază când s-a renunțat și la demonstrații și se făceau adunări festive în săli.”

Un cult al personalității fără fast

„Și în România a fost cam la fel, își amintește domnul Olteanu. De regulă, adunarea festivă se ținea în București, la Palatul de Cultură. Ca fost primar general al Capitalei, am pregătit asta. Deschideam adunarea, citea ori expunea cel care era destinat despre semnificația sărbătorii și se încheia cu program artistic.”

Cu câțiva ani înainte de 1989 se renunțase, așadar, și la demonstrații. Care-a fost rațiunea? Fostul secretar al CC cu propagandă nu știe. Oficial, n-a dat nimeni vreo explicație. „Cred că și-au dat seama că e prea mult fast”, e părerea de-acum. Poate se și plictisiseră de festivități soții Ceaușescu după atâția ani, avansează eu.

(Continuare în pag. a II-a)

DIN ARHIVA CC AL PCR

Texte de lozinci în 1989

Că textele pancartelor și lozincilor erau aprobate cu mult timp înainte nu mai miră pe nimeni. Iată, de exemplu, lista celor aprobate pentru adunarea festivă de 1 Mai în 1989:

1. Trăiască Partidul Comunist Român, în frunte cu secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu!
2. Trăiască unitatea de nezdruccinat a întregului nostru popor în jurul Partidului Comunist Român, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu!
3. Trăiască unitatea de nezdruccinat a întregului nostru popor sub conducerea Partidului Comunist Român, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu!
4. Trăiască Partidul Comunist Ro-

mân - forța politică conducătoare a societății noastre socialiste!

5. Trăiască Partidul Comunist Român - conducătorul cercat al poporului nostru pe calea socialismului și comunismului!
6. Trăiască Partidul Comunist Român - continuatorul tradițiilor revoluționare ale clasei muncitoare, ale poporului român!
7. Partidul - Ceaușescu - România!
8. Ceaușescu - PCR!
9. Stima noastră și mândria, Ceaușescu - România!
10. Ceaușescu - eroism, România - comunism!
11. Ceaușescu și poporul!
12. Ceaușescu și poporul, patria și tricolorul!
13. Ceaușescu - România - Pace!

14. Ceaușescu - Pace!
15. Ceaușescu - România - viitorul!
16. Epoca Nicolae Ceaușescu - epoca de aur a României socialiste!
17. Epoca Nicolae Ceaușescu - epocă de glorioasă istorie, de mărețe înfăptuiri socialiste și luminoase perspective!
18. În deplină unitate, sub conducerea Partidului Comunist Român, să acționăm pentru realizarea neabătută a Programului partidului de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism!
19. Trăiască patria noastră liberă și independentă - Republica Socialistă România!

(Continuare în pag. a III-a)

JURNALE PERSONALE

30 APRILIE

Mircea Dinescu îi scria, printre altele, lui D.R. Popescu: „V-ai întrebare oare cum va arăta situația, la care suntem obligați prin decret, de a ne întâlni colegii străini într-un fel de vorbitor, la Uniunea Scriitorilor?”

„Și mai clar, Dan Deșliu definea astfel situația întregii țări și, bineînțeles, nu numai a scriitorilor, într-o scrisoare deschisă către Nicolae Ceaușescu:

„Organele represive au transformat țara într-un lagăr de concentrare în

aer liber. Refuz să fiu tratat ca un gunoi care trebuie ascuns undeva, atunci când «boierii» străini vin în vizită”.

În plină grevă a foamei, acest scriitor și mai în vârstă, și bolnav a fost acuzat de „trafic de cafea” (ridicolul nu ucide la București) și, în a 18-a zi de grevă a foamei, a dispărut pur și simplu de acasă. Da, așa se petrec lucrurile în România, unde un scriitor poate să dispară în văzul lumii, ca Dan Deșliu; altul să fie surghiunit, departe de ochiul străinului, ca Andrei Pleșu.

(Continuare în pag. a II-a)

CALENDAR

30 aprilie (duminică)
Soarele a răsărit la 6:08, a apus la 20:18
Luna a răsărit la 3:28, a apus la 14:07

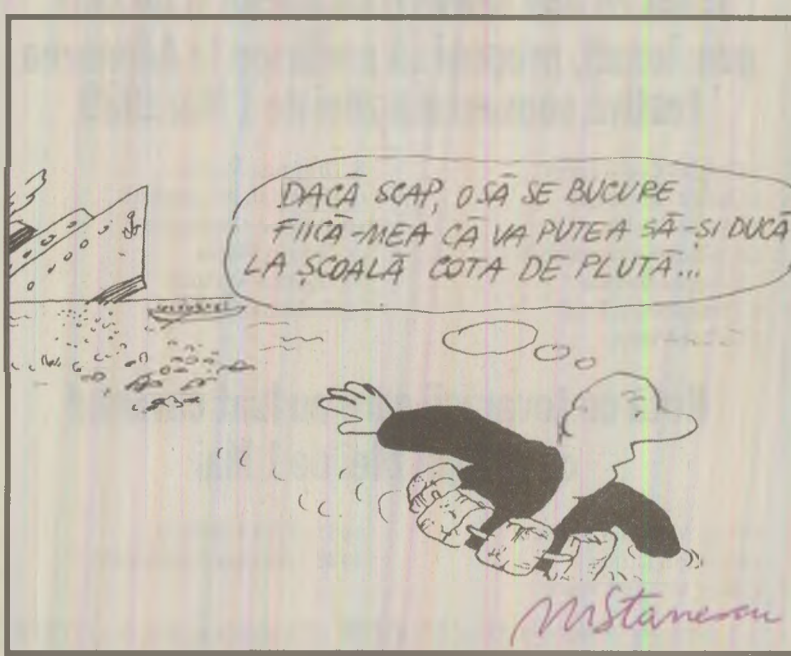
Sărbătoare creștină:
Învierea Domnului - Sfintele Paști

S-a întâmplat la 30 aprilie 1989

● La Bruxelles s-a încheiat procesul principalilor vinovați de acte de violență petrecute la 29 mai 1985, pe stadionul belgian

Heyssel, în cursul finalei Cupei Campionilor Europeni la fotbal între echipele FC Liverpool și Juventus Torino, soldate cu moartea a 39 de persoane. Dintre cei 25 de suporteri britanici ai echipei FC Liverpool acuzați că au participat la actele de violență, tribunalul din Bruxelles a condamnat 14 la pedeapsă cu închisoare. De asemenea, a fost condamnat fostul secretar general al Uniunii belgiene de fotbal pentru că nu a luat măsurile de securitate adecvate pentru un asemenea meci.

Romona VINTILĂ

1 MAI 1939 – 1 MAI 1989: 50 DE ANI DE PROPAGANDĂ

(Urmare din pag. 1)

Noul regim instaurat în februarie 1938, plecând de la o concepție franc anti-individualistă, suprimase partidele, coteriile, diferențele de clasă, năzuind către unirea organică a tuturor românilor. Pe de altă parte, în spiritul noii Constituții se afirmase ca o axiomă sacră principiul muncii. (Aplauze puternice).

În locul luptelor fraticide se preconiza un principiu de selecție, de ierarhie și autoritate. Dezordinile care măcinau energia muncitorească nu puteau continua mai departe. Dacă se suprimase ciocnirea dintre partide, nu putea să rămână mai departe ciocnirea dintre sindicate.

Am ajuns atunci, prin noua lege a breselor, la concepția unui sindicat unic pe ținut (unitate administrativă nou-inventată, care reunea mai multe județe, n.n.), care nu suprima totuși libera asociație, ci numai constituia monopolul per-

sonalității juridice pentru sindicatul majoritar.

Majestatea Sa Regele (aplauze prelungite, ovații puternice), cu egală solitudine paternă, a arătat o deosebită trudă pentru truda muncitorilor săi. El a voit să fie REGELE MUNCITORILOR (aplauze). Toate suferințele muncitorești și-au găsit ecou în inima Sa.

În fața congresului, muncitorii au adus la rândul lor omagii guvernatorilor, pentru „binefacerile” expuse de Ralea, prin vocea lui Eftimie Gherman, fost lider sindical, trecut de suferințele muncitorești și-a găsit ecou în inima Sa.

Întregul popor îndusmănit, autoritățile erau în carență, ca și paralizate, demagogia deșănțată făcea ravagii; anarhia intrase în sufletele

slabe. În ce privește clasa muncitoare, vă închipuiți ce s-ar fi întâmplat cu ea și cu mișcarea muncitorească dacă ar fi invins genul răului.

Țara și poporul au avut însă noroc. În ultimul moment, când totul părea pierdut, a intervenit măsura salvatoare, soluția eroică, soluția care a reintrodus ordinea. Ceea ce n-au fost în stare să facă partidele așa-zise de ordine, fiecare în parte și toate la un loc, a făcut Suveranul Țării, MAJESTATEA SA REGELE CAROL AL II-LEA. Lui îi suntem, trebuie să-i fim recunoscători.

Când ne vedem, deci, azi aici, sub noua înfățișare a țării, întruniți într-o atmosferă de solidaritate și ordine, se cuvine să dăm Cezarului ce-i al Cezarului, să mulțumim respectuos Suveranului pentru înalta Sa înțelepciune.

Demonstrația proregală

După eveniment, având în fruntea cortegiului pe ministrul Muncii, Mihai Ralea, muncitorii s-au îndreptat spre Calea Victoriei, unde l-au salutată în marș pe Carol al II-lea, ieșit la balconul Palatului Regal să vadă opera propagandistilor epocii. Majestatea Sa nu participase la lucrările congresului, considerând că „bezelele” de la balcon erau suficiente pentru relația cu „clasa muncitoare”.

A fost Nicolae Ceaușescu printre manifestanții care l-au salutată cu brațul ridicat (fascist) pe Carol al II-lea? Puțin probabil. Pavel Cămpănu, militant comunist care reușise să se infiltreze printre muncitorii participanți la eveniment, a scris în memoriile sale că nu-și aducea aminte să-l fi văzut pe viitorul lider al României la 1 Mai 1939. În orice caz, propaganda comunistă nu a scris niciodată că muncitorii au făcut demonstrația pentru rege, ci pentru a demonstra contra fascismului și războiului. Așa ceva cu si-

Propaganda de stânga din perioada interbelică susținea că 1 Mai era „Paștele Muncitorilor”

garanți nu a avut loc! Pentru că ar fi intrat în „scenă”... Siguranța.

1 Mai 1939, „confiscat” de propagandă

După 1948 însă istoria se scria în funcție de „linia ideologică” a partidului. Așadar, în „perioada Dej” manifestația pro-regală din 1 Mai

1939 a devenit „demonstrație patriotică antifascistă”. Ideologia „perioadei Ceaușescu” au forțat nota ulterioară, scoțându-l pe conducătorul statului drept organizatorul evenimentului, alături de consoarta sa, Lenuța Petrescu.

Iată cum descria ziarul România liberă evenimentul în numărul festiv din 1 Mai 1989: „În dimineața zilei de 1 Mai 1939, Capitala a căpătat un aspect sărbătoros. La ora 9:00, sala și grădinița cinematografului

Tomis din Calea Călărașilor nr. 11 deveniseră neîncăpătoare pentru numărul mare al participanților. Deasupra mulțimii se înaltau zeci de pancarte, pe care erau înscrise lozincile «Trăiască independența națională a țării!», «Jos fascismul!», «Vrem front patriotic!», «Trăiască pacea!».

După terminarea întrunirii la sala Tomis, masele de participanți, încononate, au parcurs străzile Capitalei, întreprinzându-se spre sala Ora, unde se desfășurau lucrările Primului Congres general al breslelor, paralel cu întrunirea breslelor de meșteșugari, mici patroni, care avea loc în sala Eintracht.

Abordând problemele fundamentale ale țării, în contextul situației internaționale, deosebit de grave, participanții la Congres au exprimat, ca și cei din sala Tomis, hotărârea clasei muncitoare, a întregului popor român de a contribui, sub toate formele, la întărirea capacității de apărare a patriei. «Dacă va fi nevoie – și-au declarat hotărârea lor de neclintit cei prezenți în sala Congresului – muncitorimea este gata să-și apere țara cu riscul vieții, fiind convinsă că viața nu are nici un rost fără libertate și independență națională».

După încheierea lucrărilor Congresului, delegațiile, împreună cu participanții la cele două întruniri din sălile Tomis și Eintracht, s-au întrunit într-un singur suvoi în Piața Romană, de unde, în jurul orei de 12:00, încononți, au pornit demonstrația, urmând traseul Calea Victoriei, Splaiul Independenței, Bulevardul 1848, Bulevardul 11 Iunie, Parcul Libertății. În această zi, București a asistat la trecerea celei mai impozante Coloane de demonstrații formate din muncitori și meseriași. «Mii și mii de muncitori, meseriași, funcționari și intelectuali, femei muncitoare, tineri intelectuale, mase de tineri muncitori antifasciști și-au unit glasurile și brațele pentru a constitui împreună o adevărată înfrățire de luptă

antifascistă» – releva ziarul Știința. Pe parcursul demonstrației, numărul participanților a crescut considerabil, ajungând la 20.000. Această masă compactă, sub impulsul comunistilor, a manifestat pe străzile Capitalei scandând lozinci patriotice mobilizatoare: «Trăiască libertatea!», «Jos fascismul!», «Vrem pace!», «Trăiască democrația!», «Vrem România liberă și independentă!», «Nu vrem război!», «Vrem alianță cu țările democratice!», «Trăiască integritatea teritorială a României!», «Trăiască Frontul Popular Antifascist!».

Când nesfârșita coloană a demonstrațiilor a ajuns în Piața Palatului, lozincile antifasciste și antirăzboinice au izbucnit cu o vigoare deosebită. Ajunși în fața Prefecturii de poliție, în ale cărei beciuri se aflau închiși numeroși de militanți comunisti și antifasciști, manifestații au scandat lozincile: «Vrem amnistie!», «Vrem eliberarea tuturor deținuților politici!», «Cerem arestarea fasciștilor!».

„Expertiza” lui Ceaușescu

„1 Mai 1939 – apreciază Tovarășul Nicolae Ceaușescu – s-a transformat într-o puternică manifestație împotriva fascismului și războiului, numărându-se printre puținele manifestări din Europa care au avut loc în condițiile când fascismul era în ofensivă după München. Poporul român, sub conducerea comunistilor, în alianță cu socialiștii și social-democrații, cu alte forțe democratice, și-a exprimat dorința de a face totul pentru a împiedica ascensiunea fascismului, instaurarea dictaturii fasciste în România. A fost o dovadă a maturității clasei muncitoare de care dispunea atunci poporul nostru, forțele sale revoluționare și progresiste de a organiza cu succes lupta împotriva războiului și fascismului.”

Ilarion ȚIU

Tabel cu ilegaliști propuși să participe la Adunarea festivă de 1 Mai

Nr. crt.	Numele și prenumele	Județul	Anul încadrării în partid	Anul nașterii
1.	Anton Emilian	București	1937	1907
2.	Antonescu Sabin	"	1932	1916
3.	Antilă Ion	"	1940	1922
4.	Bărbulescu Petre	"	1940	1918
5.	Borilă Ecaterina	"	1924	1909
6.	Boș Gheorghe	"	1939	1917
7.	Breiner	"	1924	1905
8.	Paraschiva-Piroșca	"	"	"
9.	Breitenhofer Anton	"	1939	1923
10.	Breitenstein Ernest	"	1939	1923
11.	Butanache Constantin	"	1942	1922
12.	Ceașescu Marin	"	1935	1916
13.	Cinciu Ion	"	1936	1914
14.	Ciochiră Pavel	"	1932	1906
15.	Ciontea Ilie	"	1932	1913
16.	Cimpeanu Constantin	"	1932	1914
17.	Cleja Aurel	"	1933	1917
18.	Cleja Ștefan	"	1934	1914
19.	Corbea Dumitru	"	1938	1910
20.	Crăciun Constanța	"	1934	1914
21.	Cujmir Clara	"	1921	1903
22.	Crășan Maxim-Albini	"	1941	1921
23.	David Ilie	"	1929	1901
24.	Djamo Nicolae	"	1937	1916
25.	Dudău Nicolae	"	1931	1914
26.	Duduman Ștefan	"	1943	1901
27.	Dumitrescu Liuba	"	1934	1913
28.	Dumitrescu Vasile	"	1933	1915
29.	Elias Margareta	"	1931	1914
30.	Enescu Ilie	"	1943	1911
31.	Fălticeanu Gheorghe	"	1933	1914
32.	Florescu Vasile	"	1935	1919
33.	Frățilă Alexandru	"	1936	1903
34.	Gheltz Filip	"	1923	1901
35.	Gilbert Adalbert	"	1934	1912
36.	Hințescu Ana	"	1933	1913
37.	Horvath Ion	"	1925	1905
38.	Ivanovici Dumitru	"	1931	1917
39.	Kubinski Alexandru	"	1941	1925
40.	Macovei Pompiliu	"	1941	1916
41.	Marinescu Andrei-Badea	"	1930	1910
42.	Maurer Gheorghe	"	1937	1902
43.	Miclescu Ion	"	1941	1922
44.	Micu Ecaterina	"	1932	1902
45.	Minulescu Gheorghe	"	1930	1912
46.	Moga Ion	"	1930	1915
47.	Moghioros Stela	"	1927	1909
48.	Moisescu Anton	"	1930	1913
49.	Moldovan Nicolae	"	1938	1918
50.	Mureșan Petre	"	1936	1917
51.	Nichifor Stere	"	1933	1913
52.	Nicolae Vasile	"	1940	1915
53.	Niță Vasile	"	1930	1911
54.	Oancă Constantin	"	1930	1903
55.	Onescu Corneliu	"	1942	1920
56.	Paraschiv Ion	"	1932	1914
57.	Petcu Hristache	"	1931	1913
58.	Petrescu Adela	"	1932	1915
59.	Puvac Ioszeff-Ianoș	"	1933	1913
60.	Rancheț Sanda	"	1928	1906
61.	Răutu Leonte	"	1929	1910
62.	Roman Aurel	"	1940	1922
63.	Rosianu Ion	"	1942	1925
64.	Salomon Ianca	"	1921	1902
65.	Sălăjan Ana	"	1942	1918
66.	Scurtu Gheorghe	"	1943	1922
67.	Sencovici Alexandru	"	1925	1905
68.	Simionescu Aurel	"	1936	1919
69.	Solomon Ana	"	1941	1921
70.	Strunjan Fani	"	1940	1925
71.	Steinbak Iosif	"	1934	1918
72.	Stefu Ecaterina	"	1937	1913
73.	Truță Steluța	"	1941	1922
74.	Tibuleac Ionel	"	1933	1911
75.	Vass Ghizela	"	1931	1912
76.	Vințu Ion	"	1930	1910
77.	Zaharescu Barbu	"	1923	1906

Tabel cu unii activiști de partid și de stat, pensionați, propuși să participe la Adunarea festivă consacrată zilei de 1 Mai 1989

1. Drăgan Constantin	8. Dragnea Marin
2. Barbu Gheorghe	9. Heinrich Alexandru
3. Marin Vasile	10. Arsene Gheorghe
4. Predulea Constantin	11. Ciocan Maria
5. Cioroiu Nicolae	12. Agache Neculai
6. Drăgănescu Emil	13. Croitoru Ștefan
7. Groza Maria	

Notă cu tovarășii care au luat cuvântul cu prilejul zilei de 1 Mai

1984 – Manea Mănescu	1987 – Lina Ciobanu
1985 – Ion Dincă	1988 – Nicolae Constantin
1986 – Miu Dobrescu	

Arhivele Naționale, Fond CC al PCR – Cancelarie, dos. nr. 12/1989

Confesiunile Elenei Ceaușescu despre primul ei 1 Mai

(Urmare din pag. 1)

Căci cultul personalității nu era diminuat în felul acesta. Presa hiperboliza evenimentul și eroii, distorsiona semnificațiile. „Cultul personalității” l-a acceptat, dar nu l-a făcut el, observă interlocutorul. Ci chiar unii care l-au combătut când n-a mai fost Ceaușescu. Și au început încă de la Congresul al IX-lea al partidului. N-am spus eu „Din stejar, stejar răsar...” Azi una, mâine alta...

În bucătăria internă a propagandei, comanda la modul uzual aparținând Elenei Ceaușescu. „Pe resortul ei, discutai totdeauna cu ea, mărturisese generalul Olteanu. Dacă ai fi încercat să-i vorbești lui despre vreuna dintre acele probleme, te trimitea la ea. Abia după aceea puteai vorbi și cu el. Ea atrăgea însă uneori atenția: «Nu mai ridicăți problema la Tovarășul!». Și-atunci te bloca. Nu mai puteai zice nimic. Cum se ajunsesse aici? Problema de fond este că Nicolae Ceaușescu o asociase la putere și o tolera. Era foarte clar pentru toți aceia care veneau în contact cu ei. Îi spunea el uneori prin ședințe, «lasă, că nu-i așa», «am văzut noi»... Asemenea lucruri nu sunt însă în stenograme.”

Ce zicea fosta Lenuța Petrescu

În 1989, la 50 de ani de la ceea ce istoriografia oficială declara că fusese o mare demonstrație antifascistă organizată de militanții uteciști Nicolae Ceaușescu și Lenuța Petrescu, ar fi însemnat să se facă un program deosebit.

„În legătură cu aceasta, Elena Ceaușescu m-a chemat cu vreo lună mai înainte și m-a întrebat cum gândim noi să facem 1 Mai, relatează generalul Olteanu. Să spun lucrurile cum au fost. Nu sunt avocatul ei, dar

mi se pare că a fost mai inteligentă decât au lăsat să se înțeleagă cei care au portretizat-o. I-am spus că vor fi în presa articole despre semnificația evenimentului, adunări festive... Atunci, ea a făcut o apreciere mai generală în legătură cu 1 Mai: «Nu mai facem din 1 Mai ceea ce au făcut Petre Enache, Mușat și Ardeleanu».

Adică să se spună că tinerii Nicolae Ceaușescu și Lenuța Petrescu organizaseră marea manifestare antifascistă și cine mai știe cum după terminologia ideologică a momentului. A rămas că ea îi va spune generalului Andrei Neagu să vorbească. Neagu fusese tovarăș de lagăr la Târgu-Jiu cu Nicolae Ceaușescu. Mai târziu îi recomandase călduros «Tovarășa» pentru a i se recunoaște vechime de ilegalist în partid.

Deci s-a coborât”, zice generalul Constantin Olteanu despre momentul '89 în scala evenimentelor de gen. „Și-atunci – continuă interlocutorul –, Elena Ceaușescu a făcut următoarea completare: «Noi ieșeam atunci la iarbă verde. Acolo spuneam poezii, cântam, ca tinerii în astfel de împrejurări. Mi-a spus că să se detașeze de ceea ce se afirmase legat de activitatea lor revoluționară la 1 Mai 1939. După ce-a făcut precizarea aceasta, a făcut și altă legătură: «Nu ne gândeam noi atunci să luăm puterea sau să ajungem la guvernare. Nu s-a pus această problemă. Eram puțini, n-aveam forțe». A spus și că dacă n-ar fi venit sovieticii noi nu puteam ajunge la putere. Eu n-am mai auzit pe nimeni din conducere să spună asta. Sigur, acum altfel se interpretează. Nu mai era la modă povestea cu Armata Roșie eliberatoare. S-a emis apoi ideea că PCR a fost, din punct de vedere al efectivelor, un partid redus. Dar era un partid de cadre care a polarizat mulțimile și astfel a fost posibil ceea ce s-a întâmplat.”

În concluzia fostului secretar al CC, în 1989, „a fost un 1 Mai obișnuit, ca în fiecare din ultimii ani”. Iar Elena Ceaușescu fusese atunci în confesiunile ei, „sinceră, coerentă și... realistă”.

De-o fi să moară Tovarășul...

Și cu 23 August – când iarăși era aniversare rotundă – a fost o „problemă”. De data aceasta, generalul

Constantin Olteanu a fost chemat și de Nicolae Ceaușescu. „Prin iulie – relatează acum –, m-a chemat și m-a întrebat: «Cum ați tratat voi 23 August – ce a fost atunci, ce-a reprezentat?». Și eu i-am spus: «Știți că sunt niște reconsiderări. Adică în legătură cu activitatea monarhului, participarea partidelor istorice, că fuseseră niște alianțe...». «Bine, a zis el. Dar să nu mai vorbim despre dictatura regimului antonescian ca dictatură fascistă. Că nu a fost așa».

În 1989, Elena Ceaușescu afirma, în cercuri restrânse, că în tinerețe, de 1 Mai, ieșea la iarbă verde și recita poezii FOTO: Arhivele Naționale

Antonescu și-a asumat o răspundere în conducerea statului, dar dictatură fascistă nu a fost.” Sigur că eu am reținut și am orientat presa și în planul cercetării științifice. Era o schimbare.”

Dar Ceaușescu de unde știa? Pe el cine-l „orientase”? Întreb eu. „Eu cred că el avea în vedere și experiența lui, răspunde domnul Olteanu. Chiar dacă era tânăr. Nu știu dacă citise sau aprofundase.”

Dar mai citea ceva Nicolae Ceaușescu, oare? „Să știți că în unele chestiuni se documenta, răspunde interlocutorul. De exemplu, discutai ceva în legătură cu Tratatul de la Varșovia. Și-atunci el spunea că nu e așa. Avea un dosar cu toate elementele referitoare la tratat. Și-l cerea de la cabinet. Se confirma ce spusese el. Fără să fi citit, nu putea face lucrul acesta.”

În 1989, țările vecine erau în fierbere. Știa, vorbeau soții Ceaușescu despre schimbările mari din jurul lor?, l-am întrebat pe fostul secretar cu propaganda în calitate de membru interlocoțor. „Din «vănzoleala» celorlalte țări vecine, informații erau doar acelea care se refereau la schimbările de conducători, îmi răspunde. Noi le percepeam ca făcându-se în cadrul sistemului socialist. Elena Ceaușescu îmi spusese o dată, în vara lui '89. «Am auzit că se vorbește despre schimbările acestea... cine să fie în locul Tovarășului...». Nu știu, am zis eu, că nu prea comunică alții cu mine. Și a continuat: «Spun că să fie Nicu în locul Tovarășului. Dar noi nu suntem monarhie ca să moștenească fiul conducerea. Și nu suntem nici în Coreea de Nord. De-o fi cu Tovarășul, se va stabili atunci cine să fie în această funcție. Dar nu se pune problema ca Nicu să fie la putere.”

Lavinia BETA

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Un al treilea să fie cu domiciliu obligatoriu, ca Mircea Dinescu. În acest timp, la Iasi, nu numai că Dan Petrescu e cu paza la ușă și urmărirea pe stradă, Liviu Cangeopol supravegheat și el, dar o profesoară de italiană, Ana Alasio, e dată afară de la Universitate și din țară pentru că l-a văzut pe același Dan Petrescu. (Interviul ei din 2 aprilie în revista italiană Panorama, e revelator din acest punct de vedere).

O lege nescrișă produce ravagii în România. Cât despre cele scrise, nerepectarea lor de înseși autoritățile ce le-au promulgat sau au semnat pentru buna lor punere în aplicare în instanțele internaționale duce spre același tip de represalii. Uneori și mai grave. Astfel, uniunii de ziaristi din Occident continuă să protesteze împotriva arestării și detenției în condiții pe cât de misterioase, pe atât de îngrijorătoare a celor trei ziaristi: Băcanu, Uncu și Creangă, ca și a tipografului Chivoiu, care, punând la punct un manifest, nu-și exprima

nici ei altceva decât libertatea de opinie. Pentru a nu mai aminti de frunții și veteranii de partid care, pentru un memoriu de protest adresat secretarului general, se văd fi excluși din partid, fie mutați prin alte locuri și țări. Ca niște vulgari borfași, chiar dacă în partid numele lor erau răsunătoare.

Și mai aspru tratați cei din afara partidului: s-au trezit direct la închisoare. Chiar dacă au fost eliberați, fie rămân sub inculpare, fie sunt izolați de semenii lor. De n-ar fi să ne gândim decât la Stăncescu sau la Gabriel Andreescu.

Impotriva violării sistemice a drepturilor omului în România protestează Comunitatea Europeană, de la forurile ei cele mai înalte (Parlamentul European, șefi de guvern și de stat, Comisia pentru Drepturile Omului a ONU, șefi de partide, parlamentari) până la personalitățile vieții culturale, la gazetari, la primarii care adoptă năpăstuitele și primejdivele noastre sate sau chiar la marea public, oamenii simpli desenând țărul comenit pe panourile publicitare ale ONT.

Monica Lovinescu, Pragul. Unde scurte V, București, Humanitas, 1995, p. 169-170

Botezul lui Mihai s-a petrecut cam în pripă, fără solemnitatea necesară. Nași, Rodica și Leon Baconsky și M. Șora. După plecarea preotului, un personaj logoreic, atoațestului, un fals intelectual impetuos și confuz, ne-am așezat la masă cu toții.

M. Șora a rămas până seara, la ora 21:00, când a pornit spre gară. Înclin să cred că s-a simțit bine în compania noastră.

Victor Felea, Jurnalul unui poet leneș. Ianuarie 1955 – martie 1993, Editie îngrijită de Lidia Felea, București, Editura Albatros, 2000, p. 725

Azi, Radu împlinește trei săptămâni. Curios că nu-mi aduc aminte de la Lizuca această „vârșă”. Amintiri despre ea încep pe la șase luni. Am terminat luna așa cum mi-am propus, la pagina 412 (imi impusesem să scriu o sută pe lună: începusem aprilie la 31), dar am iar îndoeli. Am simțit îndemnul de mai multe ori să însemn câte ceva aici, dar n-am avut timp și acum am uitat totul. Caietul acesta, fără rost, ce va fi să se aleagă de?

Radu Ciobanu, Tărmlu târziu. Jurnal 1985-1990, Deva, Emia, p. 177-178

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Cunoscută în tradiția populară și sub denumirea de „ziua pelinului” sau „ziua bețivilor”, armindenul semnifica și începutul verii. La porțile casei se puneau ramuri verzi, până la seceriș, pentru noroc și belșug.

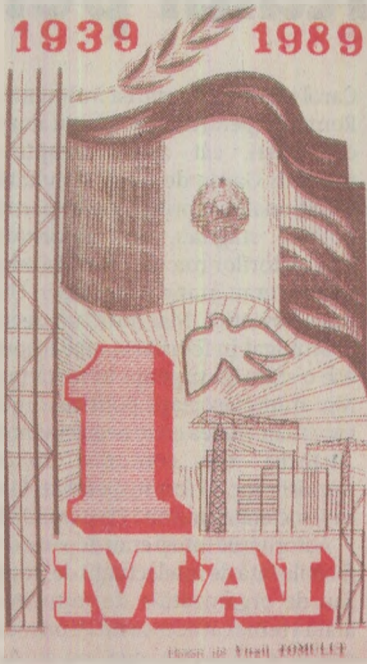
Întâi Mai aniversar

„Ziua oamenilor muncii” a stârmit și imaginația poezilor. În cinstea sărbătorii, bardul Octavian Traian Rusu a închinat versurile intitulat „Întâi Mai aniversar”, publicate în ziarul Tribuna Sibului:

*Se-mpodobeste țara cu florile lui Mai
In primăvara țării - aleasă sărbătoare,
Răsună azi temeinic al maselor alai
De ziua solidară a clasei muncitoare.*

*Trecură ani cincizeci de când aici, la noi,
Din zeci de mil de piepturi a răsunat chemare:
Nu vrem a țării fascizare, nu vrem război,
Ci fieceării din noi, și tuturor, un drum spre soare.*

*Eroul Ceaușescu Nicolae organiza multimea-n Capitală
In fruntea ei privind cu optimism spre viitor,
Ii sta alături, furtuna infruntând cu îndrăzneală,*

Elena Ceaușescu, exemplu eminent de luptător.

Și iată acum, în zi de Mai aniversar
Suflarea românească-n unitate
Redefinită azi ca meșter, făurar
Iși cântă țara-n bunăstare și dreptate.

(...)

Ei ne trasează drumul spre viitor
Cu toții îl urmăm cinstind prin faptă glia
Având drept crez în opera de faur
PARTIDUL, CEAUȘESCU,
ROMÂNIA.

Orar de sărbători

Unii se distrau, alții munceau. În perioada 28 aprilie-2 mai, „unitățile comerciale” au funcționat după un orar special. În Timișoara, de pildă, alimentarele și apozarele care lucrau în două schimburi sau cu un schimb divizat și-au prelungit programul cu o oră la închidere, iar cele cu o singură tură cu două ore. De Paște, magazinele au fost deschise între orele 7:00-12:00. A doua zi, unitățile comerciale au fost închise, cu excepția punctelor de desfacere a presei (orele 7:00-9:00).

Picnic și voie bună

În toate orașele țării, ziua de 1 Mai se pregătea cu multe luni înainte. În Târgu-Mureș, „oamenii muncii” robotiseră din greu în fabrici, uzine. Nici locurile de distracție nu au fost neglijate. Restaurantele „Platoul Cornești”, „Volga”, „Vegetarian”, „Someșul” și „Călătorul”, cofetăriile „Lido”, „Mariana” și „Cornișă” au „asigurat pentru desfacere o mare varietate de produse, specifice petrecerii unui picnic”, declara Olimpiu Langa, directorul ICSAP Mureș. Ansamblul „Mureșul”, formațiile artistice ale întreprinderilor TAGCM, Imatex, Electromureș, Proddcomplex, IRA, mobilizate de Consiliul municipal de educație politică și cultură socialistă, s-au produs pe scena „platoului” chiar de 1 Mai. La Complexul de agrement „Mureșul” („Week-end”, cum îi spuneau mureșenii) oamenii s-au imbulzit în restaurantele „Pescă-

rușul” și la „Terasa Vapor”. S-au servit din belșug mici, Koffa, pulpă de porc, cărnați, cremvurști și cotlet haideuc. Totul stropit cu berile autohtone Carpați, Fortuna, Sovata, Valea Prahovei. Unii, mai îndrăzneți, s-au aventurat cu bărcile pe apă. Alții au rămas pe mal, la o partidă de table. Popusul turistic „Ștrand” a fost și el arhiplin, 35 de butoaie de bere Reghin fiind pregătite să potolească setea petrecăreților de „ziua muncii”.

Realizări în domeniul construcțiilor de utilaj petrolier la Ploiești

„Ce putea fi mai nimerit de „întâi mai muncitoresc” decât un reportaj la una dintre fabricile care purtau numele sărbătorii? La Ploiești, zăriștii de la Flamura Prahovei s-au deplasat la întreprinderea 1 Mai, specializată în construcții de utilaj petrolier. La fața locului, toate bune și frumoase, relatau redactorii. Conform datelor statistice, în primul trimestru al anului, se înregistrase un spor de producție marfă de 12,8 milioane de lei. Norma livrărilor pentru export fusese, de asemenea, depășită cu cinci mese rotary, 23 de capete hidraulice, 26 de geamlacuri pentru foraj, 22 de macarale cârlig, 35 de prevenitoare de erupție. Exportul crescuse cu 26,5%, iar productivitatea muncii cu 16,3%, mai reieșea din cifre.

Florin MIHAI

DIN ARHIVA CC AL PCR

TEXTE DE LOZINCI ÎN 1989

(Urmare din pag. 1)

20. Trăiască și inflorescă scumpa noastră patrie, Republica Socialistă România, liberă, independentă și demnă în rândul națiunilor lumii!
21. Trăiască harnicul și talentatul popor român - constructor eroic al societății socialiste multilaterale dezvoltate!
22. Să acționăm ferm pentru înfăptuirea hotărârilor Congresului al XIII-lea și Conferinței Naționale ale Partidului Comunist Român!
23. Prin munca noastră hotărâtă pentru realizarea planului și a angajamentelor pe anul 1989, să întărim conținutul forța economică și independența patriei socialiste!
24. Trăiască eroica noastră clasă muncitoare!

25. Trăiască țărâtimea patriei noastre!
26. Trăiască intelectualitatea patriei noastre!
27. Trăiască 1 Mai, Ziua solidarității internaționale a celor care muncesc, ziua frăției muncitorilor de pretutindeni!
28. Trăiască 1 Mai - Ziua muncii!
29. Trăiască Partidul Comunist Român, detașament activ al mișcării comuniste și muncitorești internaționale!
30. Trăiască comunismul, viitorul luminos al întregii omeniri!
31. Trăiască solidaritatea și colaborarea între partidele comuniste și muncitorești, între toate forțele revoluționare, progresiste, democratice și antiimperialiste!
32. Trăiască prietenia, colaborarea

frățescă și solidaritatea tuturor țărilor socialiste!
33. Trăiască prietenia și colaborarea dintre toate popoarele lumii!
34. Să triumfe lupta popoarelor pentru întărirea securității și colaborării în Europa și în întreaga lume!
35. Să triumfe politica de destindere, colaborare, securitate, pace și independență națională!
36. Trăiască lupta unită a popoarelor pentru pace, dezarmare, pentru o lume fără arme și fără războaie!
37. O sută de ani de la declararea zilei de 1 Mai ca zi a solidarității internaționale a celor care muncesc.
Arhivele Naționale,
Fond CC al PCR - Secția Cămin, dos. nr. 12/1989

Lozincile erau stabilite cu multe luni înainte de momentul manifestației

FOTO: Arhivele Naționale

DIN ARHIVA CC AL PCR

PLAN DE MĂSURI PRIVIND SĂRBĂTORIREA ZILEI DE 1 MAI

(Urmare din pag. 1)

Pe baza tezelor, ideilor și orientărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, organele și organizațiile de partid, de masă și obștești vor intensifica activitatea ideologică și politico-educativă, de formare a omului nou, cu o înaltă conștiință socialistă, revoluționară, în vederea mobilizării tuturor colectivelor de oameni ai muncii pentru întâmpinarea Congresului al XIV-lea al partidului și a celei de-a 45-a aniversări a victoriei Revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, cu noi și remarcabile succese în îndeplinirea planului pe anul 1989 și pe întregul cincinal.

În cadrul manifestărilor politico-ideologice vor fi înfățișate lupta poporului român, a clasei muncitoare pentru unitate, libertate și independență națională, semnificația politică a marilor demonstrații antifasciste și antirăzboinice de la 1 Mai 1939, activitatea revoluționară, patriotică și contribuția remarcabilă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu în organizarea luptelor muncitorești împotriva fascismului și războiului, în înfăptuirea revoluției și construcției socialiste în patria noastră.

Vor fi puse în evidență marile realizări obținute de poporul român în dezvoltarea economico-socială în anii construcției socialiste, mai ales în perioada inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului, ce se constituie într-o epocă de grandioase transformări revoluționare, fără precedent în istoria țării, care va rămâne înscrisă pentru totdeauna în conștiința națiunii ca „Epoca de Aur a României socialiste, Epoca Nicolae Ceaușescu”, luminoasele perspective de dezvoltare multilaterală a patriei.

În centrul activităților politico-ideologice și educative se va situa cunoașterea temeinică a tezelor, ideilor și orientărilor cuprinse în monumentală operă a secretarului general al partidului, tovarășului Nicolae Ceaușescu, inestimabilă contribuție la dezvoltarea creatoare a materialismului dialectic și istoric, la îmbogățirea tezaurului socialismului științific, a teoriei și practicii revoluționare, la fundamentarea strategiei dezvoltării în ritm susținut a societății românești, a programelor de largă perspectivă, ce asigură înaintarea fermă a României pe calea socialismului și comunismului.

Se va prezenta activitatea prodigioasă a tovarășei Elena Ceaușescu, eminent om politic și de stat, personalitate științifică de largă recunoaștere națională și internațională, dedicată cu abnegație revoluționară și înalt patriotism înfăptuirii planurilor și programelor de dezvoltare economico-socială a țării, afirmării științei, învățământului și culturii ca factori determinanți ai progresului multilateral al României.

Un loc important îl va ocupa prezentarea politicii externe a partidului și statului nostru, a strălucitei activități desfășurate pe plan internațional de tovarășul Nicolae Ceaușescu, care constituie o contribuție remarcabilă la soluționarea con-

structivă a marilor probleme ale lumii contemporane, la înfăptuirea idealurilor de independență, pace și progres ale popoarelor, România bucurându-se în prezent de un prestigiu fără precedent pe toate meridianele globului.

Pentru sărbătorirea acestor evenimente se propun următoarele:
Sâmbătă, 29 aprilie 1989, în Capitală, la Sala Sporturilor și Culturii ori la Sala Palatului Republicii Socialiste România, să aibă loc adunarea festivă consacrată zilei de 1 Mai, aniversării a 50 de ani de la marea demonstrație patriotică, antifascistă și antirăzboinică de la 1 Mai 1939, împlinirii a 100 de ani de la declararea zilei de 1 Mai ca zi a solidarității internaționale a celor care muncesc.

Adunarea să fie urmată de un spectacol cultural-artistico-organizat de Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Consiliul Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România, Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist, Uniunea Asociațiilor Studenților Comuniști din România, Consiliul Național al Organizației Pionierilor, Ministerul Apărării Naționale, Radioteleviziunea Română împreună cu Comitetul municipal București al PCR și Comitetul municipal București de cultură și educație socialistă. Spectacolul să fie transmis în ziua de 1 Mai la Televiziune.

În municipiile reședință de județ să se organizeze, în zilele de 25-28 aprilie 1989, adunări festive în cadrul cărora să ia cuvântul primii secretari ai comitetelor județene de partid. Comitetul Central al Partidului Comunist Român să organizeze o Sesiune științifică cu tema: „Contribuția determinantă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu în organizarea și desfășurarea marilor demonstrații patriotice, antifasciste și antirăzboinice de la 1 Mai 1939, a marilor bătălii revoluționare pentru unitate, libertate, independență și progresul patriei. Eroica activitate revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu consacră partidului și poporului, triumfului socialismului și comunismului în România”.

Organizațiile de masă și obștești centrale, instituțiile cu profil ideologic, uniunile de creație și organizațiile simpoziante, activități politico-educative consacrate evenimentelor.

Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Consiliul Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România și Muzeul de istorie a Partidului Comunist Român, a mișcării revoluționare și democratice din România să organizeze expoziția omagială foto-documentară și de carte cu tema „50 de ani de la marea demonstrație patriotică, antifascistă și antirăzboinică de la 1 Mai 1939. Rolul determinant al tovarășului Nicolae Ceaușescu, al tovarășei Elena Ceaușescu în lupta poporului român pentru apărarea democrației, suveranității și integrității teritoriale a patriei, pentru edificarea socialismului și comunismului în România”.

Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Consiliul Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România și Uniunea Artiștilor Plas-

tică să organizeze o expoziție de artă plastică, sculptură și grafică cu tematică inspirată din lupta maselor populare, conduse de Partidul Comunist Român, pentru unitate și independență, libertate și dreptate socială, din epopeea edificării societății socialiste multilaterale dezvoltate în patria noastră. Expoziții similare să fie organizate în toate municipiile reședință de județ.

Consiliul Culturii și Educației Socialiste să asigure editarea, potrivit planurilor editoriale pe anul 1989, de lucrări social-politice, științifice și beletristice dedicate evenimentelor.

Teatrele și instituțiile de spectacole să programeze, din repertoriile aprobate, opere dramatice, filme și lucrări muzicale care reflectă lupta clasei muncitoare, a poporului român pentru dreptate socială și națională, unitate și independență, marile succese obținute în edificarea societății socialiste multilaterale dezvoltate în România. În așezămintele de cultură să se organizeze concerte, montaje literar-muzicale, seri de poezie și cântece patriotice, revoluționare, prin care se va aduce un înalt omagiu secretarului general al partidului, președintelui Republicii, tovarășului Nicolae Ceaușescu, tovarășei Elena Ceaușescu, pentru strălucita activitate revoluționară consacrată înaintării României pe drumul progresului și civilizației socialiste.

Muzeele județene de istorie să organizeze expoziții omagiale, foto-documentare dedicate marilor manifestații patriotice de la 1 Mai 1939, eroicele activități revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, consacrată propășirii patriei, binelui și fericirii poporului român.

Comitetele județene, organele și organizațiile de partid, de masă și obștești, Frontul Democrației și Uniunii Socialiste să intensifice activitatea de educare politică, patriotică, revoluționară a oamenilor muncii, a tineretului și copiilor, organizând ample manifestații în cadrul cărora să fie reievate lupta de secole a poporului român pentru unitate, independență și dreptate socială, tradițiile mișcării muncitorești și revoluționare din țara noastră, semnificația politică și ecoul intern și internațional al marilor demonstrații patriotice, antifasciste și antirăzboinice de la 1 Mai 1939, însemnătatea creării Frontului Unic Muncitoresc, a declarării zilei de 1 Mai ca zi a solidarității internaționale a celor care muncesc.

Organizațiile Uniunii Tineretului Comunist, ale studenților, pionierilor, sindicatelor, femeilor, celelalte organizații de masă și obștești să organizeze vizite colective la muzeele de istorie, monumente istorice, la obiective și locuri care evocă trecutul glorios de luptă al partidului și poporului nostru, la grandioasele citorii ale „Epocii Nicolae Ceaușescu”.

Presă, revistele culturale și de specialitate, Radioteleviziunea și public și să transmită, pe baza unor programe speciale, pagini, articole, studii, reportaje și emisiuni care vor releva lupta clasei muncitoare împotriva exploatații și aspirării, pentru libertate și independență. De

asemenea, va fi prezentată unitatea de acțiune a clasei muncitoare, importanța creării în 1944 a Frontului Unic Muncitoresc, precum și împlinirea a 100 de ani de la declararea zilei de 1 Mai ca zi a solidarității internaționale a celor care muncesc. Vor fi înfățișate mărețele realizări obținute de poporul român în anii de glorie ai „Epocii Nicolae Ceaușescu”, perspectivele luminoase de dezvoltare economico-socială a României.

Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor să emită timbre și efecte postale.

Sediile Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Consiliul de Stat și Marii Adunări Naționale, ale comitetelor județene, municipale, orașenești și comunale de partid, ale ministerelor și celorlalte instituții centrale, unităților economico-sociale să fie pavoazate, în zilele de 1 și 2 Mai, cu portretul tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarului general al Partidului Comunist Român, președintelui Republicii Socialiste România, cu drapelul de Republicii Socialiste România și Partidului Comunist Român, în proporție egală, cu lozinci adecvate.

Comitetele județene de partid să ia măsuri pentru asigurarea pazei și securității tuturor unităților economico-sociale, sediilor de partid și de stat, ale organizațiilor de masă și obștești, ale celorlalte instituții. Serviciul să fie asigurat de membri ai birourilor organelor de partid cu activitate permanentă, de membri ai comitetelor executive ale consiliilor populare.

Ministerul Afacerilor Externe, Consiliul Culturii și Educației Socialiste să organizeze, prin oficiile diplomatice, reuniuni, gale de filme și expoziții de carte social-politică, care să evocă lupta de veacuri a poporului român pentru unitate și independență, tradițiile revoluționare ale clasei muncitoare, ale Partidului Comunist Român. Vor fi prezentate pe larg marile realizări obținute de România în anii glorioși ai „Epocii Nicolae Ceaușescu”, obiectivele dezvoltării economico-sociale a patriei. Va fi înfățișată politica externă promovată de partidul și statul nostru, prestigioasa activitate internă și internațională a tovarășului Nicolae Ceaușescu, consacrată înfăptuirii aspirațiilor poporului român de progres și bunăstare, idealurilor păcii și colaborării între toate statele lumii.

Publicațiile pentru străinătate să consacre numere și rubrici speciale, să asigure articole, materiale documentare și seturi de fotografii care, cu sprijinul oficiilor diplomatice, să fie puse la dispoziția ziarelor și revistelor de peste hotare, a altor mijloace de informare în masă. Radioteleviziunea Română să pregătească programe și benzi înregistrate cu emisiuni pe care să le transmită organelor similare din străinătate cu care întreține relații de colaborare.

Comitetele județene de partid, organizațiile de masă și obștești centrale să elaboreze programe de acțiuni proprii în vederea aplicării prezentelor măsuri.

Arhivele Naționale, Fond CC al PCR - Cămin, dos. nr. 12/1989

(Urmare din pag. 1)

La 20 de ani de la ultimul 1 Mai muncitoresc al anului '89, am încercat să aflăm povestea versurilor de mai sus. Cântecul de primăvară a fost compus de Ciprian Porumbescu în 1880, an în care a și fost tipărit în Colecția de Căntece. La acea vreme, tot marele Porumbescu a fost cel care a compus și versurile. Cântecul original nu a avut nici o legătură cu sărbătoarea muncitorească. Se pare că versurile inițiale au fost asemănătoare cu strofele poetului Vasile Alecsandri. Un cântecel de primăvară, cu bucuria renașterii și veseliei naturii. 70 de ani mai târziu, versurile au fost însă înlocuite.

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Perioada de glorie a magazinului Bucur Obor

(Urmare din pag. 1)

Maria a început să lucreze la Obor la poartă, la control și aprovizionare. Acolo și-a nenorocit sănătatea, de o dor toată, mai ales când e frig afară. Acum, la aproape 50 de ani, e vânzătoare la unul din magazinele de la etaj, „Stăteam la poartă, fie vară, fie iarnă, și verificam mașinile cu marfă. Unii șoferi ne mai luau la mișto pe cei de la control, refuzau să ne spună numele, să ne arate facturile. Dar îi dădeam pe brazdă, dacă aveam dispoziție să controlăm anumite încercări. Se făcea și un fel de bisniș: treceam kilograme mai puțin de marfă, să ne rămână și nouă. Băgam tot felul de scuze, dacă ne descoperea cineva”, își aminteste femeia. Marfa venea din toată țara, de la raioanele

de stat, de la fabricile cu care magazinul avea contracte. Dar și marfa de la export. Aceasta arungea uneori în containere sigilate. „Mai rugam fetele de la cosmetică să ne oprească săpunuri Fa, îmbrăcăminte de calitate, creme și, la rândul nostru, le ajutam cu alte produse”, explică ea cum mergeau treburile.

Tânără mamă trebuia să se descurce pentru a găsi mâncare cât mai bună pentru copii, astfel că Alimentația de la parterul magazinului era mană cerească. „Într-o zi m-am dus la mezeli, să iau ceva pentru acasă, și am lipsit de la poartă 5 minute. Seful a venit în control tocmai atunci și mi-a tăiat 10% din salariu. Dar asta a fost un incident izolat. Altfel, îmi țineam gura când greșeam, îmi vedeam de serviciu și n-aveam pro-

bleme”. Cu mâncarea, principala grijă a acelei perioade, Maria se descurca în general. În fiecare lună, într-o duminică, angajații magazinului aveau prioritate în a cumpăra anumite produse de la Alimentara. „Se bani, normal. Dar măcar aveam siguranța că vom apuca”, își aminteste ea. De șefi, femeia își aminteste cu plăcere. „Erau mai înțelepți, te înțelegeai cu ei, îți stiau să țină lumea la respect. Mulți dintre ei nu mai sunt în viață sau sunt pe duca”. La fel și magazinul în care a lucrat zeci de ani. „Nu știu dacă peste două luni o să ne mai întâlnim aici. Acum, firma pe zi, astfel că e foarte posibil ca patroana să ne închidă”, zâmbește șters doamna Maria.

(a consemnat Ionela GAVRIILU)

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

Sporită atenție satisfacerii cerințelor

Aprovizionarea corespunzătoare a populației din mediul sătesc cu unelte și scule de uz agricol și gospodăresc constituie una dintre principalele preocupări ale lucrătorilor de la UJCPADM și CPADM din județ. În acest sens, s-au luat măsuri, unele încă din trimestrul al IV-lea 1988, pentru fundamentarea cifrelor privind necesarul de mărfuri, contractarea cu furnizorii a produselor, repartizarea lor în teritoriu în funcție de solicitările și posibilitățile existente, urgentarea livrărilor potrivit termenelor prevăzute în grafice, efectuarea unor recarti, între cooperative și depozite, a disponibilităților create în perioade anterioare ș.a. (...)

Salcea, Dumbrăveni, Scheia, Verești ș.a.) s-au organizat 102 raioane pentru vânzarea mărfurilor; un număr de 233 de puncte de desfacere ființează în celelalte localități unde funcționează magazine universale și mixte. În acest fel toate centrele de comună și satele cu o populație mai mare au create condiții corespunzătoare pentru necesarul de mărfuri, contractarea cu furnizorii a produselor, repartizarea lor în teritoriu în funcție de solicitările și posibilitățile existente, urgentarea livrărilor potrivit termenelor prevăzute în grafice, efectuarea unor recarti, între cooperative și depozite, a disponibilităților create în perioade anterioare ș.a. (...)

În centrele de comună și satele mai mari (Dolhasca, Zvoriștea, Botoșana și a celor de la cooperative. Ne referim la întreținerea necorespunzătoare a unor unități comerciale, apariția unor goluri în aprovizionarea cu produse care există în depozit, nerespectarea programului de funcționare a magazinelor, lipsa solicitării la unii lucrători ș.a. Pentru înlăturarea lor vom insista mai mult în perioada următoare în organizarea de controale tematiche, sprijinirea mai concretă și în mai mare măsură a unor cooperative; modernizarea rețelei comerciale și a concepției de lucru a personalului din unitățile de desfacere cu amănuntul.

Leonte MACIUC, șeful serviciului comercial al UJCPADM Suceava Zori Noi, jud. Suceava, nr. 12.301 din 1989

SPORTIVII AU OMAGIAT CONDUCĂTORUL

Sărbătorită în România încă din 1890, Ziua Internațională a Muncii și-a pierdut, o dată cu trecerea timpului, semnificația inițială, comunistii reușind să-i deturneze sensul și să o transforme într-un mijloc de propagandă proletară. În anii premergători Revoluției din decembrie 1989, paroxismul atinse cote maxime, toate activitățile organizate cu acest prilej fiindu-i dedicate „iubitorului conducător și ilustrelor sale soții”.

La 1 mai 1989, ziarul Sportul a apărut în opt pagini, dublu față de o zi obișnuită, fiind consacrat aproape în totalitate mărețelor realizări ale Epocii de Aur. Extraordinară performanță realizată de echipele feminine de handbal Știința Bacău și Chimistul Râmnicu-Vâlcea, care reușiseră cu o zi înainte să câștige Cupa Cupelor, respectiv Cupa IHF, nu a fost considerată demnă de prima pagină, astfel încât cronicile celor două finale și-au găsit loc abia în ultima pagină. În schimb, participarea lui Nicolae și a Elenei Ceaușescu la adunarea festivă consacrată zilei de 1 Mai a acaparat deschiderea de ziar, articolul de fond neuitând să amintească de împlinirea a 50 de ani de la marea demonstrație patriotică, antifascistă și antirăzboinică din 1939, la

organizarea căreia cei doi „tovarăși” avuseseră, bineînțeles, o contribuție determinantă.

Dacă, competiție atât de dragă lui Nicolae Ceaușescu, a avut rezervate spații largi, mai ales că această adevărată Olimpiadă a sportului românesc, ajunsă între timp la a șasea ediție, fusese creată cu 13 ani în urmă, „la strălucita și generoasă inițiativă a secretarului general al partidului”.

Ceausescu se pricepea la toate, inclusiv la sport, iar succesele internaționale ale gimnaștilor, atletilor, canotorilor, handbaliștilor și fotbalistilor noștri nu ar fi fost posibile fără indicațiile prețioase pe care acesta le dădea. Iar sărbătoarea de 1 Mai era prilejul perfect ca marii noștri performeri să-și manifeste recunoștința față de „grija părintească a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elenei Ceaușescu, fără de care nu și-ar fi putut pune în valoare talentul și priceperea, pentru a contribui astfel, alături de colegii de generație, la dezvoltarea patriei iubite, România socialistă”.

În 1989 îi venise rândul gimnastei Daniela Silivaș, triplă campioană olimpică la Seul, să mulțumească în paginile ziarului partidului și statului pentru minunatele

condiții de care beneficiau sportivii noștri. Inutil să mai spunem că asemenea texte nu aparțineau sportivilor, ci erau scrise în redacție.

Jurnalul Emanuel Fântăneanu, care în 1989 era angajat la Sportul, își amintește cum erau pregătite numerele omagiale ale ziarului. „Totul nu era decât rutină. Aveam colegi care se pricepeau foarte bine să scrie astfel de texte, pe care le semnam cu numele unor sportivi în vogă. Câteodată, aceștia nici măcar nu erau anunțați că le apare semnătura în ziar. Nu puține au fost situațiile când se luau pur și simplu textele din anii precedenți, fără să se modifice nimic.”

Dacă cineva ar avea curiozitatea să caute în colecția ziarului, ar găsi texte identice de la un an la altul. De multe ori nu se schimbă nici măcar paginația. În ceea ce privește cenzura, se mai întâmpla ca redactorul-șef să fie chemat pe la Comitetul Central cu paginile, înainte ca acestea să fie trimise la tipografie, dar asta nu era o regulă. Erau interesați mai mult de titluri și de fotografii decât de conținutul textelor”, povestește Emanuel Fântăneanu, azi membru în Comitetul Executiv al Asociației Internaționale a Presei Sportive.

Vlad IONESCU

AICI RADIO EUROPA LIBERĂ!

Un nou episod al cultului personalității

Cultul personalității al lui Ceaușescu este alimentat prin acumularea unor noi episoade despre rolul său proeminent în culisele mișcării comuniste de dinaintea celui de-al doilea război mondial. Sărbătorirea a 50 de ani de la demonstrația de la 1 Mai 1939 i-a furnizat regimului un nou prilej de a distorsiona istoria.

Partidul Comunist Român vrea ca Nicolae Ceaușescu să fie perceput ca un lider internațional important care se poate număra printre „marile personalități ale istoriei” datorită „vieții, acțiunilor și idealurilor” sale, despre care se spune că au avut întotdeauna rolul de a „servi omenirea și, mai presus de toate, propria țară”. Așadar, istoricii partidului sunt foarte ocupați să inventeze noi „glorioase zile de luptă revoluționară”, în care trebuie să-și plaseze eroul cu prețul unei modificări grosolane a istoriei. Cea de-a 50-a aniversare a demonstrațiilor de la 1 Mai 1939 le-a furnizat o nouă ocazie de a amesteca ficțiunea și câteva fapte.

Pentru susținătorii săi, rolul privilegiat de conducător al lui Ceaușescu, în organizarea acestor demonstrații, constituie încă o evidență a „uceniciei sale glorioase, revoluționare”. Biografia lui Ceaușescu pretind că aparțința sa la marea mișcare comunistă datează din 1929, (când Ceaușescu avea doar 11 ani). Discursul liderului român la ultima sa aniversare demonstrează că el însuși promovează această distorsionare. La fel, alegerea lui Ceaușescu în 1933 în Comitetul Național Antifascist este prezentată de istoricii partidului drept „un eveniment de importanță europeană”, comparabil cu evenimentele din Germania, unde „Hitler venise la putere doar cu câteva luni mai devreme”.

Doă aspecte ale unei tinereți revoluționare

Arestarea lui Ceaușescu și procesul din 1936 au fost prezentate ca evenimente de importanță majoră în istoria partidului; modul eroic în care și-a sfidat acuzațiile se pare că a lăsat o profundă impresie asupra partidului în perioada sa de ilegalitate. Mai târziu totuși, și alte calități au început să fie atribuite acestei împrejurări. Modul în care Ceaușescu a sfidat autoritățile la procesul din 1936 este calificat acum drept un moment esențial și un punct de cotitură care l-a transformat într-unul din cei mai importanți lideri antifasciști din România. Drept urmare, viitorul președinte al României s-a implicat activ în constituirea și chiar în coor-

donarea comitetului din fruntea rețelei antifasciste, unde a „ținut discursuri entuziaste, pline de miez”. Astfel, procesul care a avut loc la Brașov în 1936 este prezentat ca prima treaptă urcată de Ceaușescu spre postura de lider al luptei antifasciste, care a culminat în cele din urmă cu rolul pe care îl a jucat trei ani mai târziu în organizarea demonstrațiilor de la 1 Mai 1939 din București. Nici una dintre aceste pretenții nu este sprijinită de dovezi istorice. La procesul său din 1936, potrivit presei vremii, tânărul Ceaușescu nu a fost decât unul dintre cei câțiva demonstrați și a fost departe de a fi cel mai important. Spre deosebire de alți comuniști aduși în fața justiției în acea perioadă, Ceaușescu nu a fost acuzat de organizarea de activități comuniste. Contrastând puternic cu pretențiile biografilor de azi ai lui Ceaușescu, procesul nu avea cum să-și inspire „proteste răsunătoare printre masele democratice din România”, cu atât mai puțin „în lume”.

Procesul intentat grupului din care făcea parte Ceaușescu a fost doar unul dintre procesele minore ale grupurilor comuniste care existau în acel an în România. În orice caz, chestiunea comunistilor români nu era un aspect de mare interes în cercurile politice ale vremii. Ar trebui reamintit și faptul că nu condamnarea lui Ceaușescu la doi ani de închisoare, în iunie 1936, este cea care a provocat indignarea stângii internaționale de la Moscova, ci procesele unor comuniști de mult mai mare notorietate, precum Petre Constantinescu-Iași și Ana Pauker, în februarie 1936 și respectiv din iunie până în iulie 1936. Când Știința a pretins că Ceaușescu a avut cea mai grea sentință („doi ani și jumătate”) din grupul său, denatură adevărul, pentru că Ceaușescu, de fapt, a primit o sentință de doi ani, iar o condamnare de doi ani și jumătate a primit un anume Vladimir Tarnowski.

Nu numai versiunea lui Ceaușescu, din 1989, a procesului din 1936 diferă cu mult de probele istorice. Versiunea curentă a implicării sale în evenimentele de la 1 Mai 1939 pare a fi fel de dubioasă. Potrivit unor rapoarte din 1930, aniversarea zilei de 1 Mai în România interbelică are prea puțin de-a face cu „lupta comunistă”. În orașele mai mici, cum vremea a permis, oamenii au ieșit la iarbă verde, la țară. În orașele mai mari, unde muncitorii s-au adunat în același scop, întâlnirile au luat o turnură politică din cauză că 1 Mai era tradițional și Ziua Muncii. Liderii social-democrați (și nu comuniști) s-au folosit de acest prilej pentru a ține discursuri. În 1939, totuși, cum regele

Carol al II-lea își întărea influența în România (pentru a controla nu atât pe comuniști, cât aripa dreaptă a mișcării Garda de Fier), activitățile tradiționale ale principalelor partide politice stagnau, iar majoritatea susținătorilor micului Partid Comunist fie erau în închisori, fie în Uniunea Sovietică. Mai mult, un decret promulgat în februarie 1938 impuse o stare de urgență în toată țara. Mai multe asociații politice, dintre care majoritatea conțineau cuvintele „marxist” sau „comunist” în denumirile lor, au fost suspendate, la fel ca și societatea numită Prietenii URSS.

Autoritățile totuși erau departe de a fi ostile față de intelectualii de stânga sau de organizațiile de muncitori, atâta vreme cât aceștia nu își primeau ordinele de la Moscova, așa cum se știa că face PCR. Această atitudine a devenit și mai evidentă o dată cu înființarea, în februarie 1939, sub auspiciile regelui, a unei asociații „apolitice” numite Frontul Renașterii Naționale. Succesul său a fost imediat, pentru că politicieni și personalități din toate zonele țării s-au grăbit să intre în rândurile ei. Susținătorii includeau oameni din stânga moderată, Partidul Social-Democrat și mișcările muncitorești.

Deschiderea regelui către stânga moderată a luat o turnură mult mai vizibilă în 1939, o dată cu numirea lui Mihail Ralea, un profesor universitar care făcea parte din aripa stângă a Partidului Național Țărănesc, în postul de ministru al Muncii. Ralea era prieten cu Armand Călinescu, prim-ministrul României în 1939, a cărui carieră politică începuse tot în rândurile Partidului Național Țărănesc. Pentru a avea un control mai mare asupra stângii, Carol al II-lea a înlocuit tradiționalele sindicate cu așa-numitele bresle vizate de Legea Breslelor din octombrie 1938 și al cărei scop explicite era „să pună capăt luptelor sterile între diferitele asociații muncitorești” — o referință indirectă la rivalitatea înrădăcinată dintre social-democrați și comuniști — și, să-i îndepărteze de influența ideologilor străine pentru a-i integra în viața noastră națională. Este așadar surprinzător că istoricii lui Ceaușescu pretind că „în ciuda măsurilor represive ale dictaturii regale, breslele au furnizat un nou cadru pentru a sustine cooperarea între comuniști și socialiști”.

Ceremonie sau demonstrație?

Descriind evenimentele de la 1 Mai 1939, istoricii lui Ceaușescu dau de înțeles că ceremoniile au fost organizate de Ministerul Muncii, cu aprobarea primului-ministru Armand Călinescu. Ei omit totuși să menționeze că aniversarea diverselor „zile” devinise o caracteristică a stilului de viață în timpul regimului carlist. Guvernul a celebrat 1 Mai 1939 ca Zi a Muncii, cu participarea nou-cre-

atelor bresle. Deși pare posibil ca unii comuniști să fi folosit tradiționalul 1 Mai proletar pentru a se aduna discret, sigur nu pare plauzibil ca autoritățile să fi permis propagandiștilor comuniști să circule liber. Or, dacă ar fi să rămânem credincioși științei și restului presei din România, PCR ar fi reușit totuși să organizeze demonstrații la fel de impresionante precum cele organizate după ce a ajuns la putere, cu lungi marșuri prin București și cu trecători care îi aclamau pe demonstrații care cântărilor pancarte marxiste și scandau sloganuri precum „Să trăiască prietenia româno-sovietică”.

Calea transformării

Atribuirea unui rol central președintelui și soției sale în organizarea evenimentelor de la 1 Mai 1939 este de dată destul de recentă. Înainte de 1971 nu existau referiri în istoria oficială la vreun implicare a PCR în demonstrații, deci nici la cei doi Ceaușești. În ceea ce pare o încercare de a-și atribui meritele unor mișcări și ale altor personalități, în 1971, pentru prima dată au fost menționate evenimentele într-un volum intitulat „Istoria României în date”. În acest volum se poate găsi următoarea notă sub titlul „1 Mai 1939”: „Muncitorii care s-au întâlnit la Casa Tomis din București au participat la o mare demonstrație pe străzile Capitalei scandând: «jos fascismul», «jos agresorul hitlerist» și «Vrem o Românie Liberă și independentă».”

Aparent, aceasta era o referință la o adunare organizată de forțele de stânga în București și care ar fi fost difidentă de adunarea oficială mult mai mare, care avu loc la Teatrul Aro din Capitală, în prezența primului-ministru.

Integrarea treptată a lui Ceaușescu în acest tablou a început, se pare, în 1973, când o biografie tipărită în Germania de Vest a pus în legătură adunarea de la Tomis, de la 1 Mai 1939, cu PCR și i-a atribuit lui Ceaușescu organizarea sa. Pentru o vreme, aceasta a fost versiunea oficială; nici o referință nu a fost făcută la demonstrația mai mare organizată cu aprobarea autorităților în 1939. În 1985, un not aspect a fost adăugat; iar Ceaușescu a început să fie văzut nu numai ca un agent important în organizarea micii demonstrații, dar și ca persoana care a transformat adunarea oficială într-un protest față de regimul regelui. Aceasta este povestea detaliată într-o carte de referință despre 1939 în România. Notele care se presupune că dau substanță versiunii revăzute evenimentelor trimis, însă, la biografia recentă ale lui Ceaușescu și nu oferă vreo altă dovadă.

Mihai Sturdza
Radio Europa Liberă (München)
— Raport al secției de cercetare, condusă de dr. M. Șofar. Document din „Arhiva 1989”, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
(Traducere din limba engleză de Eliza DUMITRESCU)

La competițiile sportive organizate cu prilejul zilei de 1 Mai erau mobilizați mii de participanți

RADIOGRAFII CULINARE

Organizarea meselor în colectivități

Cărțile de bucate editate în timpul Epocii de Aur a comunismului, trebuiau să fie la fel de atotcuprinzătoare, pe măsura omului multilateral dezvoltat, ale cărui trup și suflet erau dedicate în exclusivitate „marei conducător”. Așa se face că, pe lângă sumarul clasic de rețete împărțit pe specialități culinare, aceste cărți ofereau adevărate lecții de conduită. Tovarășii erau astfel învățați ce să servească la mesele principale și care să fie ordinea aducerii preparatelor, cum trebuie așezată masa, explicându-se rostul fiecărui tacâm în parte și felul în care se folosește, privind astăzi retrospectiv, ai senzația că se adresează unor copii, și nu unor oameni în toată firea care realizau, conform propagandei, minuni ingineresti.

Dar, dacă în interiorul căminului micile stângăcii puteau fi trecute cu vederea, la diversele întâlniri, tovarășii trebuiau să fie un model de comportament. Nu este de mirare că așa-numitor „mese tovarășești” le sunt dedicate capitole ample. Pornind de la regulile ce trebuie urmate atunci când se organizează o masă în colectivitate și continuând cu modele de meniuuri sau reguli de conduită. Evident, primul lucru de care trebuia să se țină seama era lista de invitați. Cu cât persoanele invitate erau situate pe o poziție mai înaltă în ierarhia de partid, cu atât strădaniile și emoțiile se amplificau. Obligatoriu, sala care urma să găzduiască evenimentul se afla sub atenta supraveghere a chipurilor celor doi conducători care surădeau din ramele lor aurite. În cinstea lor se închinau pahare și

se rosteau discursuri înalțătoare. La recepții și la coteleluri, invitații stăteau în picioare. Scopul este ușor de ghicit: așa pot să comunice mai ușor, împărțându-și și unii altora recunoștința pentru traiul minunat de care se bucură. Bineînțeles, ochii urmăreau platurile cu aperitive și gustări aduse de ospățari. Conform protocolului, „recepțiile și cotelelurile se desfășoară în general într-un timp relativ scurt, de 40-50 de minute, fiind urmate de masa principală, «masa tovarășească», organizată în timpul dejunului sau al cinei oferite de gazde sau de ospăți”. (Stere Stavrositu — „Meniul de la prepararea la servirea”).

Mese tovarășești se organizau însă și la serviciu, participând, de voie-de nevoie, toți salariații. Fie că se sărbătorea depășirea planului de muncă sau obținerea vreunui loc frunțos în întrecerea socialistă, mesele se apleau de bucate. Ce se putea servi la „masa tovarășească”? Mai întâi antrurile și niciodată în cantitate mare. Rostul lor era de a incita și de a stârni pofta de mâncare atât prin aspect (contau foarte mult decorurile, culorile, texturile), cât și prin gust. Se așezau inginerii pe platouri și se serveau cu scobitori sau cu tacâmuri speciale. Gustările reci se puteau pregăti cu ceva vreme înainte, fiind preferate salatele, sandvișurile sau diverse legume umplute. Gustările calde sunt ceva mai pretențioase, urmând a fi pregătite cu foarte puțin timp înainte. De cele mai multe ori se făceau chifteluțe din carne tocată sau pește, bulete de cașcaval, suflouri, budinci de cartofi, de conopidă, de varză sau cu macaroane.

Cum, de cele mai multe ori, românii nu puteau să conceapă nici o masă fără ciorbă sau supă, exista obiceiul ca și acest fel de mâncare să fie inclus în meniul. Ciorbele puteau fi acrite cu borș sau zeamă de varză. Erau preferate ciorbele de carne (nu urmăreau platurile cu aperitive și gustări aduse de ospățari. Conform protocolului, „recepțiile și cotelelurile se desfășoară în general într-un timp relativ scurt, de 40-50 de minute, fiind urmate de masa principală, «masa tovarășească», organizată în timpul dejunului sau al cinei oferite de gazde sau de ospăți”). (Stere Stavrositu — „Meniul de la prepararea la servirea”).

În ceea ce privește dulciurile, „rolul acestor produse în organism este de a stimula sucurile digestive, de a asigura cantitatea de energie pe care organismul o pierde prin eforturile fizice sau intelectuale precum și de a ușura procesul de digestie și de asimilație”. (Stere Stavrositu — „Meniul de la prepararea la servirea”). În meniuri puteau fi incluse ruladele cu diferite umpluturi sau pateurele.

Simona CHIRIAC

TV 30 aprilie 1989

11:30 Lumea copiilor
Pagini de istorie, pagini de nepieritoare glorie. Reportaj-evocare
Omagiu pionieresc sărbătorii muncii. Program literar-muzical. Redactor Aurelia Țescur
Telefilmoteca de ghiozdan. Sinceritate. Premieră tv. Producție a Studiourilor din RD Germană. Cu: Manfred Karge, Helga Labudda, Heinz Behrens, Angelika Waller, Bruno Carstens, Fritz Links, Axel Triebel, Evmaria Bath, Brigitte Beyer. Regia Rolf Losansky. Ultimul episod
12:25 Sub tricolor, la datorie! 1 Mai 1939 — pagină glorioasă în istoria poporului român: 50 de ani de la marea demonstrație patriotică, antifascistă și antirăzboinică de la 1 Mai 1939, în desfășurarea căreia tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au avut un rol determinant. Documentar.
Spirit revoluționar, faptă revoluționară — coordonate ale angajamentului comunist.
În deplină unitate urmăm cu devoțament partidul, pe secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu! Montaj literar-muzical-coregrafic.
12:40 Viața satului
Actualitatea în agricultură. Oamenii ogoarelor raportează în cinstea marii sărbători!
Munca — suprema noastră bucurie, cea dintâi satisfacție. Documentar.
Cu cât cântă, atâtă sună... Versuri dedicate Zilei Muncii de poeți țărani, laureați ai Festivalului național „Cântarea României”.
13:00 Telex
13:05 Album duminical.
Concert de prânz.
La sărbătoarea Muncii. Reportaj de Smaranda Ieșescu

România, plai de baladă. Muzică ușoară românească
Laudă minilor muncitoare. Moment poetic
Album coral. Cântece patriotice, revoluționare
Cânt drag din țara mea. Muzică populară
Ilustrată muzicală din Galați: Ionel Miron
Pagini antologice din umorul românesc
Cânt pentru voi! Microrecital Mirabela Dauer
Telesport
Melodii... melodii cu Nicolae Nițescu
Secvența telespectatorului
Regia artistică Luminița Dumitrescu
15:00 Închiderea programului
19:00 Telexjurnal. În ajunul Zilei Muncii
19:20 Cântarea României
Umăr lângă umăr, voință lângă voință. Epoca Nicolae Ceaușescu. Omagiu țării conducătorului iubit. Emisiune realizată în colaborare cu Uniunea Generală a Sindicatelor din România
20:25 Film artistic.
Bătălia din umbră
Producție a Casei de Filme Patru
Cu: Dan Condurache, Alexandru Repan, Șerban Ionescu, Ilarion Ciobanu, Ștefan Sileanu, Doina Tamaș, Adrian Pinteau, Virgil Andriescu, Paul Lavric, Valentin Popescu, Constantin Codrescu, Ecaterina Nazare, Ion Vălcu
Scenariul: Mihai Opris, Constantin Păun
Regia Andrei Blaier
21:50 Telexjurnal
22:00 Închiderea programului

amintiri

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU

Centrala Industria Pielăriei, Cauciucului și Încălțămîntei — București, Splaiul Unirii nr. 96, Sector 4, încheiează revizori contabili principali pentru activitatea de control gestionar de fond la întreprinderi din Capitală și din țară, în condițiile Legii 12/1971 și Legii 57/1974.
Centrala vinificării băuturilor diferite și produselor spirtoase, Calea Rahovei nr. 157, Sector 5, București, încadrează de urgență în condițiile

Legii 12/1971, ingineri constructori și dactilografe cu o normă întreagă și 1/2 normă cu domiciliul stabil în București, pentru secția de proiectare.
Căutăm femeie pentru îngrijire copii de 3 ani, zona Polivalentă.
Caut femeie singură, pentru menaj.

VĂNZĂRI

Vând îmbrăcăminte, încălțăminte de damă; pantofi negri numărul 40, damă, noi, model deosebit.
Vând convenabil garsonieră confort 1, etaj 9, bloc 10 etaje, trei lifturi,

zona Metrou Titan. Vizite după ora 18:00.
Vând videorecorder Samsung, model 1989, Pal/Secam, telecomandă, multi-programabil.
Vând autoturism BMW 2000 CS, piese rezervă, barcă fibră sticlă cu motor 23 CP, stare perfectă, dublu radiocasetofon Sharp 767 nou, casete înregistrate.

Cumpărături
Cumpărăm chinezesc, japonez, franțuzesc, eventual ramă florentină.

Casa agentiei 6188.
Cumpăr apartament două camere, cameră serviciu în apartament sau două camere hol, bloc vechi, vilă, etaj inferior, gaze.
Cumpăr Videoplayer, televizor color, congelator, sigilate, piese deosebite, barcă pneumatică.
Cumpăr albume și clasoare pentru timbre, ilustrate și vederi, injector motorină, Mini Mobra, autoturism.
Cumpăr Oxigen biologic mică medicală, televizor color, bicicletă medicală.

Scenariul: Mihai Opris, Constantin Păun
Regia Andrei Blaier
21:50 Telexjurnal
22:00 Închiderea programului

vremea

Vremea a fost răcoasă mai ales noaptea și dimineața. Cerul a fost temporar noros. Au căzut ploici care au avut și caracter de averse în vestul, nord-vestul și centrul țării și pe alocuri în celelalte regiuni. În zona de munte, la peste 1.800 metri, precipitațiile au căzut și sub formă de lapoviță și ninsoare. Vântul a suflat slab până la moderat. Temperaturile maxime au fost cuprinse între 12 și 22 de grade, iar cele minime — între 2 și 13 grade.
În Capitală, vremea a fost răcoasă, cerul temporar noros, favorabil aversei de ploaie, iar vântul a suflat moderat. Temperatura maximă a fost cuprinsă între 19 și 21 de grade, iar minima — între 7 și 9 grade.

Polisemie

ORIZONTAL: 1) Scurtă de blană (pl.) — Certificat de căsătorie. 2) Tribunalul nostru suprem (pl.) 3) Început de discuție departe de subiect — Trage bine prin zid. 4) Făcut cu ou și oțet — Pregătit pentru executarea loviturilor de pedeapsă. 5) Joacă în deplasare... pe terenul adversarului — Substituire de persoană — Începutul vacanței de vară 6) Haine pentru bărbați (sg.) — Se manifestă prin ieșiri necontrolate. 7) Ramură de paltin — Materie primă la marmorărie. 8) Oarbă din naștere — Regula de trel... compusă. 9) Soi de vită nobilă — Formă de turnat. 10) Cuvinte înscrise în... dicționar — Înregistrate pe sosea cu numere de circulație.

VERTICAL: 1) Un tip foarte activ la o mare adunare. 2) Un om fără pereche — Întâlnit în capul scării. 3) A bate la poea. 4) Hașe special pentru rebusiști! — Protagonisti la disc — Pustie în desert! 5) Muntean get-beget — A avea... voie. 6) Albia râurilor (pl.) — Desenator tehnice — Lipsit de culoare (sicl) 7) Cuprins de stihii! — Băgat în roate — Brăul de la Aninoasa! 8) Îmbrățișează fără jenă orice nu venit — Tip de combinație cu calul. 9) Una care-ți face viața imposibilă — Cap încoronat în țările nordice. 10) Au putere de atracție.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

Dicționar ITAN

Revista Rebus nr. 8/1989